

“Okul Öncesi Öğretmeni” ve “Çocuk” Kavramlarıyla Oluşturulmuş Metaforların Eğitim Felsefelerine Göre Değerlendirilmesi

*Evaluation of Metaphors Based on “Preschool Teacher” and “Child” Concepts According to
Educational Philosophies*

Mehmet AYHAN¹

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, mhmtyn0@gmail.com,

 0000-0002-0835-1820

Araştırma makalesi/ Research Article

Geliş: 08.09.2020

Kabul: 02.12.2020

Yayın: 31.12.2020

Atıf/ Citation

Ayhan, M. (2020). “Okul Öncesi Öğretmeni” ve “Çocuk” kavramlarıyla oluşturulmuş metaforların eğitim felsefelerine göre değerlendirilmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-18. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.792370>

Ayhan, M. (2020). Evaluation of metaphors based on “Preschool Teacher” and “Child” concepts according to educational philosophies. *Maarif Mektepleri International Journal of Educational Sciences*, 4(2).1-18. <https://doi.org/10.46762/mamulebd.792370>

Öz

Eğitim ve felsefe birbirini besleyen önemli iki bilimdir. Eğitim programları belirli bir felsefe ışığında hazırlanır. Programın taşıdığı felsefenin, programın tüm öğelerine yansımaları beklenir. Oluşturulan programlar çerçevesinde hem öğrenciler hem de öğrencileri yetiştirecek olan öğretmen adayları eğitim alır. Eğitim programının taşıdığı felsefeye göre yetişen bireyler, besimsediği felsefe doğrultusunda iş hayatını ve özel yaşamını şekillendirirler. Eğitim felsefeleri çok sayıda olmasına rağmen sıklıkla 4 eğitim felsefesi vurgulanmaktadır: Esasicilik, daimicilik, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılıktır. Türkiye’de halihazırda kullanılan eğitim programlarının, ilerlemecilik eğitim felsefesiyle tasarlandığı görülmektedir. Metafor bireyin bir durum hakkındaki algılarını dolaylı olarak yansıtır. Bu araştırma, okul öncesi öğretmenleri ve çocuklarına yönelik oluşturulmuş metaforların eğitim felsefelerine göre hangi felsefeyi yansıttığını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin, “okul öncesi öğretmenine” ve “çocuk” kavramlarına bakışı nedir ve ilerlemeci eğitim felsefesi temelinde tasarlanan programlarımızın öğretmen ve öğretmen adaylarına yansımaları ne derecede başarılıdır, sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmada, nitel araştırma

tekniklerinden, doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, Google akademik ve Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezinde yayımlanan makalelerden ve tezlerden oluşmaktadır. Toplamda yedi makale ve bir yüksek lisans tezi incelenmiştir. Veri kaynağı olarak, daha önceden yapılmış *Okul öncesi öğretmeni* ve *Çocuk* kavramına yönelik metafor çalışmaları kullanılmıştır. Araştırmanın analizinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda en fazla tercih edilen "Daimicilik ve Esasicilik" felsefesi olurken en az tercih edilen "Yeniden kurmacılık" felsefesi olduğu gözlenmiştir. Bulgular neticesinde eğitimcilerin çocuklara ve öğretmenlere yönelik görüşlerinde hala gelenekçi bir düşünce yapısı içerisinde olduklarını görülmüştür. Araştırma sonucunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, öğretmen, çocuk, metafor, eğitim felsefesi

Abstract

Education and philosophy are two important sciences that feed each other. Education programs are prepared in the light of a specific philosophy. It is expected that the philosophy of the program will reflect on all the elements of the program. Within the framework of the programs created teacher candidates who will train both students and students receive training. Individuals, who are raised according to the philosophy of the education program, shape their business and private life in line with the philosophy they adopt. Although there are many educational philosophies, four educational philosophies are frequently emphasized: Essentialism, permanentism, progressivism and reconstructionism. training programs currently used in Turkey is seen as designed by progressivism education philosophy. Metaphor is the indirect reflection of an individual's perceptions about a situation. This research aimed to determine which philosophy metaphors created for preschool teachers and their children reflect according to their educational philosophies. In the study, what is the perspective of teacher candidates and teachers on the concepts of "preschool teacher" and "child" and how successful are our programs designed based on progressive education philosophy to teachers and pre-service teachers? In the research, document analysis technique, one of the qualitative research techniques, was used. The data of the study consists of articles and theses published in Google Academic and Higher Education Council Thesis Center. A total of 7 articles and a master's thesis were examined. As a data source, metaphor studies on the concept of preschool teacher and child were used. Document analysis method was used in the analysis of the research. As a result of the research, it was observed that while the most preferred philosophy was "Permanence and Essentialism", the least preferred "Reconstructionism" philosophy. As a result of the findings, it was seen that the educators still had a traditional mindset in their views on children and teachers. Some suggestions were made because of the research.

Keywords: Preschool, teacher, child, metaphor, educational philosophy

Giriş

Eğitim sözcüğünü kavramsal çerçevede incelediğimizde karşımıza benzerlikleri ve farklılıkları ile birçok tanım çıkmaktadır. Eğitim: sosyal bir çevre içerisinde bilinçli bir şekilde paylaşma ve aktarma süreçlerinin organize edilmesidir (Dewey, 2014); bireylerin kendilerinde zaten var olan ve büyümenin yanı sıra olgunlaşma ile dürtülen, pozitif yönlü bir ilerlemenin sağlanmasıdır (Ergün, 2011); bireylerin davranışlarında istedik bir şekilde belli bir noktaya kadar kalıcı olarak değişmelerin ortaya çıkma sürecidir (Sönmez, 2011); insanların davranışlarında bireysel yaşantıları

ve bilinçli kültürlenme ile istenilen davranışların değiştirilme sürecidir (Komisyon, 2019).

Eğitimin tanımlanmasında benzerliklerin ve farklılıkların görülmesinin nedeni, eğitimin sürekli olarak bir değişim ve gelişim içerisinde olmasından kaynaklanmaktadır. Tanımlamalarda var olan farklılıkların göze çarpmasının yanı sıra birçok ortak yönünün de olduğu açıktır. Bu ortak yönleri incelediğimizde karşımıza; istendik davranış değişikliği, süreç içerisinde kasıtlı kültürlenme gibi bileşenler çıkmaktadır. Eğitimin tarihsel gelişimi incelendiğinde içerik ve uygulama yönünden zamana, kültüre ve ihtiyaçlara göre farklılıklar gösterdiğini görmekteyiz. Toplumlar zaman içerisinde birbirini etkiler ve birbirinden etkilenir. Etkileşimler sonucunda harmanlanmış yeni sentez kültürler doğar. Yeni kültürün oluşum sürecinde yeni ihtiyaçlar belirir. Beliren bu ihtiyaçlar eğitimin var olan görevine yeni amaçlar kazandırır. Eğitimin yürürlükte olan programı, bu amaçların gerçekleşmesini karşılayamadığı takdirde, yeni bir eğitim programı oluşturulur. Eğitimin amaçları yapılan programlar ile aktifleştirilir. Buradan hareketle karşımıza eğitim programı kavramı çıkmaktadır.

Eğitim programı, bireylere bir kurum içinde veya kurum dışında, planlanmış etkinlikler aracılığıyla hedef ve davranışlar kazandırmak adına yazıya geçirilmiş öğrenme düzeneğidir (Demirel, 2015). Eğitim programı, eğitimin pusulasıdır, kılavuzudur. Eğitim programı belirli aşamalar halinde ilerleyerek oluşturulur. Bu aşamaların ilk basamağında genellikle ihtiyaçlar doğrultusunda hedefler belirlenir. Hedefler, program oluşturulurken '*ne öğretiliyim*' sorusuna verilen yanıt niteliğindedir. Bu yanıt toplumdan topluma, ülkeden ülkeye değişiklik gösterir ki bunun sebebi tartışmaya açık felsefik bir soru olmasından kaynaklanır. Buradan itibaren karşımıza felsefe kavramı çıkmaktadır. Gutek (2006, s. 3; Demirel, 1999, s. 21; Oliva, 1988; akt. Hotaman,2017, s.432)'e göre programın geliştirilme sürecinde bazı düzeylerde felsefeden faydalanılır. Program tasarımının meydana gelmesi ve hedeflerin saptanması süreçlerinde felsefeden ciddi biçimde yararlanır: Bilginin değerli olanı hangisidir/nedir? Bilginin kaynağı nelerdir/kimlerdir? Her öğrenci için bilgi aynı şey midir? Öğrenciye ulaşırken hangi kanallar daha kapsamlı ve öğreticidir? (Gutek, 2006, s. 6; Willems vd., 2005; akt. Hotaman,2017, s.432-433).

Felsefenin süreçsel ve ürünel olmak üzere iki tanımı yapılabilir. Süreçsel olarak felsefe var olan bilgileri yorumlayıp, yeniden örgütleyerek arayışta olunan gerçeği bulma çabasıdır. Ürünel olarak felsefe, kişinin bir düşünce biçimi olarak kullandığı, değerlendirme yaptığında ona yol gösteren inanışın kendisidir. Felsefe ürün ve süreç içerisinde var olur (Ertürk, 1988). Felsefe kendini bilme ve çevresiyle etkileşime girme isteğidir. Tüm bilimler felsefeden doğmuştur (Şişman, 2007). Felsefe, inançlarımız doğrultusunda ne olduğumuzu ve ne olacağımızı bize sunan akıldır. Felsefeye önem vermiş toplumlar çağdaş ve demokratik eğitimi kurmuş toplumlardır (Demirel, 2015). Ergün (2011)'e göre felsefenin bağımsız olarak gelişmeye çalışan eğitim, eski devirlerde kalmıştır. Felsefe ile bağlantılı olmayan bir bilim, tarihi ve toplumsal değerlere yanıt

veremez (Ergün, 2011). Bu açıklamalar neticesinde felsefenin eğitim programları içeriğinde bulunmasının elzem bir durum olduğu aşıkardır.

Eğitim felsefesi, eğitimin belirli ilkeler ve düşünceler ışığında ilerlemesini ve gelişmesini sağlar (Ergün, 2011). Eğitim felsefeleri temel olarak dört grupta toplanır. Bunlar; daimcilik (realizmden felsefesine dayanır, üstün zekalı rasyonel bireyleri eğitime çabası içerisindedir), esasicilik(idealizm ve realizmden felsefesine dayanır, geleneksel değerlerin aktarımı önplandadır), ilerlemecilik(pragmatizm felsefesine dayanır, demokratik sosyal yaşamı gerçekleştirmek amacındadır) ve yeniden kurmacılık(pragmatizm felsefesine dayanır, yeniden yapılandırılan toplum içinde özgür bireyler ve toplumlar yetiştirmek gayesi içerisindedir)tır (Demirel, 2015). Yukarıda da belirtildiği üzere eğitim programları ve felsefe içiçedir. Oluşturulan programlar çerçevesinde hem öğrenciler hem de öğrencileri yetiştiren öğretmenler eğitim alır. Eğitim programının felsefesine göre yetişen bireyler, besimsediği felsefe doğrultusunda iş hayatını ve özel yaşamını şekillendirirler.

Öğretmenler ülkenin programını yansıtan eğitim felsefesine uygun olarak yetiştirildiklerinde, öğretmenlikleri süresince öğrencilerini, o ülkenin eğitim programlarındaki genel ve özel hedeflere ulaşmış, eğitimin istenilen çıktısı olarak hazırlayabilirler. Öğretmenler yetiştirildikleri vakit, doğrudan bir eğitim felsefesine maruz kalmadıklarında, kendilerince ülkenin hedeflerine yönelik bilinçli ve istenilen bir eğitim felsefesi oluşturamamakta veya karmaşık, bilinçsiz bir eğitim felsefesi tasarlamaktadırlar. Böyle bir durumda bireylerin yaşama bakış açısı, yaşamsal felsefeleri, düşünce biçimleri, okuduğu kitaplar, gördüğü eğitimler kişinin eğitimsel felsefesini de etkilemekte ve bireylerde bireysel bir eğitim felsefesi oluşturmaktadır. Öğretmenin oluşturduğu bu eğitimsel felsefe aslında tam anlamıyla bir felsefi nitelikte olmayıp bir bakış açısı niteliğindedir. Bu bakış açısı sınıf içerisinde ve sınıf dışında eğitimin tün aşamasında, eğitimle ve öğretimle kaynaşmaktadır. Bu kaynaşma sonucunda eğitim istenilen çıktılara ulaşamamakta ve programı tekrara tekrar bir başarısızlığa uğramaktadır. Bundan dolayı eğitim programları tasarlanırken doğrudan bir felsefi temel ışığında hazırlanmakta ve hazırlanan bu programın tüm öğelerine yansıtılmaktadır (Ediger, 2000; Akt: Doğanay, Sarı: 2003, s.325).

Öğretmen, öğretim sürecinin tüm aşamasında plan ve program hazırlarken, bu program ve planlara etkinlik uyarlarken, bu etkinliklere örnekler verirken, bu örnekleri materyallerle desteklerken kendisine öğretilen eğitim felsefesinden yararlanır. Her ne kadar eğitim programları oluşturulurken, programın felsefesi açık bir şekilde belirtilmese de programın taslak kısmı, sahada uygulama şekli, programa yönelik çıkartılan kanunlar ve yönetmelikler, programın felsefesini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Hotaman (2017)' a göre Türkiye'de aktif olarak kullanılan eğitim programları pragmatizm felsefesine dayalı ilerlemeci eğitim felsefesi temelinde hazırlanmıştır.

Bir ülkenin eğitim programlarına yansıyan felsefi tutumu doğrudan taslak program incelenerek saptamak mümkündür. Fakat bu felsefi tutumun, bireylere ne

derecede yansıdığını doğrudan kestirmek mümkün değildir. Bireylerin eğitime yönelik zihinsel imgeleriyle, eğitim felsefeleri arasında ilişki kurulması programın bireylere ne denli ulaştığı hakkında ipuçları verebilir. Bundan dolayı zihinsel imge diye de geçen metaforların ne olduğunu ve kavramlarla ilişki güçlüğüne açmakta fayda vardır.

Metafor, bireylerin bir konu, bir durum veya bir olgu üzerine zihinlerinde yarattıkları kısa ve net tanımsal kavramlardır (Eraslan, 2011). Metafor günlük yaşamdaki oluşan durumları nasıl kavradığımızı ve yorumladığımızı gösterir (Tunçeli ve Şahan, 2014). Metafor, bir olayın, bir durumun, bir duygu veya düşüncenin kendinden bağımsız başka bir olay, fikir, duygu ve düşünceyle açıklama biçimidir. Metaforların güçlü tarafları var olan durumun saptanmasında zihinsel şemalar yardımıyla istenilen durumun başka bir durumla benzeştirerek ortaya konulması ve bir nevi var olan durumun saptanan metaforla sağlama işlemi yapılmasını öngörmesindedir. Morgan (1998; akt. Saban, 2009, s.282)'a göre metafor, dünyayı anlama ve kavramada farklı bir açıdan görme biçimimizdir.

Metaforlar, eğitimcilerin bir programı öğrendikleri esnada belli başlı bazı fenomenleri ortaya koymada, kavramada ya da bazı bilinen fakat yanlış tespit edilmiş durumların düzeltip değiştirmede pedagojik bir materyal gibi kullanılabilir (Kuyucu, Şahin, ve Kapıcıoğlu, 2013). 2005 yılında Johnson ve Lakoff'un "zihinsel metafor teorisinden" sonra birçok metafor çalışması yapılmıştır (Saban, 2009). Birçok branş kendi alanıyla ilgili metaforik çalışma yapmasına karşın hala yapılması gereken birçok metaforik çalışma olabilir. Okul öncesinde çocuk ve öğretmen kavramına yönelik yapılan metafor çalışmaları şöyledir: çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin çocuk algıları,(Demirbaş, 2015); okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmeni ve çocuk metaforları, (Akgün, 2016); okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmen kavramına yönelik metafor (Tunçeli ve Şahan 2014); ailelerin çocuk kavramına yönelik metaforları (Pesen, 2015); mecazlar yoluyla çocuk kavramına boylamsal bakış (Kıldan , Ahi, ve Uluman, 2012); okul öncesindeki eğitimin öğretmeni durumuna bakış (Giren, 2015); öğretmen adaylarının çocuk ve öğretmene yönelik algılarının planlarına yansımaları (Koçer, Ünal ve Meral, 2015); okul öncesi öğretmenlerinin çocuk kavramına yönelik imgeleri (Kuyucu vd., 2013); okul öncesi ebeveyn ve öğretmenlerin birbirlerine ve çocuklara yönelik metaforları (Soydemir, 2011) ve okul öncesi öğretmeni ve eğitimini algılamalarının metaforu (Temel vd., 2016).

Bu araştırma okul öncesi öğretmenleri ve çocuklarına yönelik oluşturulmuş metaforlar sonucunda, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin eğitim felsefeleri açısından algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Literatür incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin felsefi görüşlerinin incelenmesine yönelik sadece bir araştırmaya; Aslan, (2014) rastlanmıştır. Ayrıca metaforlar aracılığıyla öğretmenlerin felsefi tutumlarını incelemeye yönelik hiçbir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırma bu konuda literatüre katkı sağlayacağı ve bu bazda yapılacak çalışmalara bir önyak olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin, "okul öncesi öğretmenine" ve "çocuk" kavramlarına bakışı nedir?
2. İlerlemeci eğitim felsefesi temelinde tasarlanan programlarımızın öğretmen ve öğretmen adaylarına yansımaları ne derecede başarılıdır?

Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, yapılacak bir araştırmada, bu araştırmanın konusuyla ilgili var olan kaynakların ya da bu kaynaklardaki verilerin sistemli bir şekilde incelenmesini ve değerlendirilmesini kapsar (Bowen, 2009). Dokümanlar araştırmacıya kısa sürede uzun vadede oluşmuş bilgileri sunar (Creswell, 2017). Doküman analizinde dokümanlar, araştırmacıya maddi ve manevi kolaylıklar sağladığından, araştırmacıyı analize yoğunlaştırıp, araştırmanın birçok veriyle desteklenerek güvenilirliğini arttırmaya yardımcı olur (Seggie ve Bayyurt, 2017)

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri, Google akademik ve Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezinde yayımlanan makalelerden ve tezlerden oluşmaktadır. Veri kaynağı olarak, daha önceden yapılmış Okul öncesi öğretmeni ve Çocuk kavramına yönelik metafor çalışmaları kullanılmıştır. Literatürde çalışmanın amacıyla örtüşen toplamda 7 makale ve bir yüksek lisans tezi (Soydemir, 2011) incelenmiştir. Bu çalışmanın veri kaynaklarını aşağıda adı geçen makale ve tezler oluşturmaktadır:

- Soydemir, 2011
- Tunçeli ve Şahan, 2014
- Giren, 2015
- Kıldan vd., 2012
- Koçer vd., 2015
- Kuyucu vd., 2013
- Akgün, 2016
- Temel vd., 2016

Tablo 1. Tüm verilerden toplanan metaforların dağılımı

Felsefe	%	N
Çocuk	52.26	589
Okul Öncesi Öğretmeni	47.74	538
Toplam	100	1127

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde metaforların %52.26’lık kısmını “çocuklar” için türetilmiş olduğu görülmektedir(n=589). Metaforların %47.74’lük

kısmını ise "okul öncesi öğretmenine" yönelik türetilen metaforlar oluşturmaktadır(n=538). Toplamda %100, N= 1127 metafor elde edilmiştir. Buradan hareketle okul öncesi alanında yapılan metafor çalışmalarının büyük çoğunluğunu "çocuklara" yönelik oluşturulan metaforlar oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi, Geçerlik ve Güvenirlilik

Verilerin analizinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. "Doküman analizi, bir çalışmanın hedefine yönelik dokümanlara, verilere ulaşma ve bu verilerin saptanmasında kullanılır (Çepni,2007; akt. Sapsağlam, 2013, s.65). Bu çalışmada kullanılan metaforlar daha önceden yapılmış çalışmalardan elde edilmiş ve bu çalışmalardan elde edilen veriler eğitim felsefelerine uygun olarak kodlanmıştır. Metaforlar kategorize edilirken alan yazından ve felsefi tutum belirleme ölçeklerinin (Yılmaz, Altinkurt ve Çokluk, 2011) oluşum aşamalarından yola çıkılmıştır. Bu doğrultuda tematik olarak oluşturulmuş metaforlar, ayrıca araştırmacı tarafından temele alınan dört eğitim felsefesi grubuna ayrıştırılmıştır. Bazı temalar birbiriyle ilişkili olan felsefeleri aynı anda içerdiğinden bu temalar için ayrıca iki grup daha oluşturulmuştur. Bilindiği üzere bazı eğitim felsefelerinin esinlendiği felsefi akım aynı olabilmektedir (Büyüköztürk vd., 2018). Realizmin, daimiciliği ve esasiciliği etkilemesi; pragmatizmin, ilerlemecilik ve yeniden kurmacı eğitim felsefesini etkilemesi, ek olarak iki adet koalisyon temanın kurulmasını gerekli kılmıştır. Bu çalışmada temele alınan eğitim felsefeleri şunlardır:

- Daimicilik
- Esasicilik
- İlerlemecilik
- Yeniden kurmacılık
- Daimici ve esasic eğitim felsefesi
- İlerlemeci ve yeniden kurmacı eğitim felsefesi

Yapılan çalışmanın güvenilirliğini belirlemek için araştırmacı tarafından farklı zamanlarda içeriklerin temalara göre kodlamaları arasındaki uygunluk saptanmıştır. Lincoln ve Guba (1985; akt. Seggie ve Bayyurt, 2017)' ya göre güvenilirlikte bir başka taraf kesinliktir. Zaman içerisinde değişen fikirlere karşı tutarlı ve kararlı olan fikirler birbirini destekler. Güvenirliği belirlemek adına Miles-Huberman'ın geliştirdiği aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Uzlaşma sayısı}}{\text{Uzlaşma} + \text{Uzlaşmama Sayısı}}$$

Yapılan kodlamalar arasında %96 oranında bir tutarlılık saptanmıştır.

Bulgular

Araştırmacı incelediği çalışmaların tüm verilerini kullanmayıp sadece bu çalışmanın ruhuna uygun (öğretmen ve öğretmen adaylarının oluşturduğu çocuk ve okul öncesi metaforları) verileri kullanmıştır. Bu veriler neticesinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 2. "Çocuk" kavramına ilişkin türetilen metaforların dağılımı

Metafor	%	N
Yansıtıcı ve pasif alıcı olarak çocuk	21.73	128
Gelişen ve değişen bir varlık olarak çocuk	19.36	114
Şekillendirilebilen bir ham madde	17.65	104
İlgiye ve bakıma muhtaç çocuk	14.61	86
Değerli ve saf bir varlık olarak çocuk	10.69	63
Mutluluk kaynağı olarak çocuk	5.43	32
Toplumun ve geleceğin temeli olarak çocuk	4.76	28
Bilinmeyen gizemli bir varlık olarak çocuk	4.24	25
Özgür bir varlık olarak çocuk	1.53	9
Toplam	100	589

Tablo 2'de yer alan veriler incelendiğinde toplamda 9 adet metafor teması oluşturulmuştur. Bu metaforların % 21.73'ünü "Yansıtıcı ve pasif alıcı olarak çocuk" (n=128), % 19.36'sını "Gelişen ve değişen bir varlık olarak çocuk" (n=114), %17.65'ini "Şekillendirilebilen bir ham madde olarak çocuk" (n=104), % 14.61'ini "İlgiye ve bakıma muhtaç çocuk" (n=86), % 10.69'unu "Değerli ve saf bir varlık olarak çocuk" (n=63), % 5.43'ünü "Mutluluk kaynağı olarak çocuk" (n= 32), % 4.76'sını "Toplumun geleceği olarak çocuk" (n= 28), % 4.24'ünü "Gizemli bilinmeyen bir varlık olarak çocuk" (n=25), % 1.53'ünü "Özgür bir varlık olarak çocuk" (n= 9), oluşturmaktadır. Metaforların yüzdelik kısımları yakın olduğu sayıya yuvarlanarak belirtilmiştir.

- Yansıtıcı ve pasif alıcı olarak çocuk "Çocuk ayna gibidir gösterileni verir. (Ö54)" (Kuyucu vd., 2013)
- Gelişen ve değişen bir varlık olarak çocuk "Çocuk adeta bir tohuma benzer. İçerisindeki cevher emekle, sebatla ortaya çıkar. Verilen emek karşılığında cevher bir fidana, oradan da bir ağaca evrilir. Halbuki tohum da içerisindeki cevher de ne kadar iyi olursa olsun yanlış yerde, yanlış zamanda ve emek verilmeden ekilip, büyütülürse sağlıklı bir gelişim aşırı derecede zorlanır(Ö/25)." (Soydemir, 2011)
- Şekillendirilebilen bir ham madde olarak çocuk "Çocuk adeta bir tabloya benzer, onu istediğimiz gibi şekillendirebiliriz (2. ÖA, K)" (Koçer vd., 2015)

- İlgiye ve bakıma muhtaç çocuk "Çocuklar adeta bir serçenin yavrusuna benzer, onun gibi saf ve korumasız. Çocukların yaşamı öğrenmesi ve gelişmesi ise serçenin uçmayı öğrenmesine benzer(Ö/73)." (Soydemir, 2011)
- Değerli ve saf bir varlık olarak çocuk "Çocuklar mücevherata benzer, çocuğu hem herkesten esirger, korursun hem de herkese gösterirsin(Ö44)." (Kuyucu vd., 2013)
- Mutluluk kaynağı olarak çocuk "Tuzu olmayan bir yemek ne kadar tatsız ise çocuksuz ev de bu yemeğe benzer. Hayatın anlamı, tadı, tuzu çocuktur(A/1). " (Soydemir, 2011)
- Toplumun geleceği olarak çocuk "Çocuklar toprağa benzer. Ektiğinden çoğunu alman mümkündür (23. ÖA, K)." (Koçer vd., 2015)
- Gizemli bilinmeyen bir varlık olarak çocuk "Çocuklar bir yerlere saklanmış ve gizlenmiş hazinelere benzer. Çocuktaki bu gizli hazineyi bulup keşfetmek bizlerin elindedir(Ö28)." (Kuyucu vd. ,2013)
- Özgür bir varlık olarak çocuk "Çocuklar devrimcilere benzer. Kendini geliştirmeyi, kendine has olmayı, yaratıcı bir şekilde düşünmeyi gerçekleştirir. Daha önce var olan bir şeyi doğrudan kabul etmez, şüphe duyar ve gerçeği arar. Çocuk kuşlara benzer. Kuşlar gibi gökyüzünde özgür bir şekilde süzülme hak ederler (51. ÖA, E)" (Koçer vd. , 2015)

Tablo 3. "Okul Öncesi Öğretmeni" kavramına ilişkin türetilen metaforların dağılımı

Metafor	%	N
Şekil verici olarak öğretmen	23.23	125
Bilginin kaynağı olarak öğretmen	18.03	97
Yol gösterici olarak öğretmen	16.73	90
Model olarak öğretmen	13.20	71
Destekleyici ve rehber olarak öğretmen	10.40	56
Kutsal bir meslek olarak öğretmen	8.73	47
Sevecen ve neşeli olarak öğretmen	8.18	44
Değersiz bir varlık olarak öğretmen	0.75	4
Özgürlükçü öğretmen	0.75	4
Toplam	100	538

Tablo 3'te yer alan veriler incelendiğinde toplamda 9 adet metafor teması oluşturulmuştur. Bu metaforların % 23.23'ünü "Şekil verici olarak öğretmen" (n=125), % 18.03'ünü "Bilginin kaynağı olarak öğretmen" (n=97), %16.73'ünü "Yol gösterici olarak öğretmen" (n=90), % 13.20'sini "Model olarak alınan öğretmen " (n=71), % 10.40'ını "Destekleyici ve rehber olarak öğretmen" (n=56), % 8.73'ünü "Kutsal bir meslek olarak öğretmen" (n= 47), % 8.18'ini "Sevecen ve neşeli olarak öğretmen" (n= 44), % 0.75'ini "Değersiz bir varlık olarak öğretmen" (n=4), % 0.75'ini "Özgürlükçü

öğretmen" (n= 4), oluşturmaktadır. Metaforların yüzdeler kısmı yakın olduğu sayıya yuvarlanarak belirtilmiştir.

- Şekil verici olarak öğretmen "Öğretmenler aşçılara benzer. Nasıl ki aşçılar ellerindeki malzemeleri şekillendirir, lezzetli yemekler ortaya koyarlarsa, öğretmenler de çocuklara eğitim vererek onları biçimlendirir ve geliştirir(Ö/51)." (Soydemir, 2011)
- Bilginin kaynağı olarak öğretmen "Çocukların fidan olduğu yerde öğretmenler bahçivandır. Eğer bahçivandır fidanlara gerekli itina göstermezse fidanlar büyüyüp, serpilemezler (ÖA7)." (Akgün, 2016)
- Yol gösterici olarak öğretmen "Öğretmen ışığa benzer, ışık gibi yol gösterir yani çocukların geleceğini aydınlatır." (Tunçeli ve Şahan, 2014)
- Model olarak alınan öğretmen "Öğretmen çocuğun model alacağı en önemli kişidir. Çünkü çocuk bildiği ve öğreneceği her şeyi ilk olarak ondan öğrenir (Ö.A.10)." (Giren, 2015)
- Destekleyici ve rehber olarak öğretmen "Öğretmen çocuğu görüp tanıyan ve destekleyen kişidir. Bu sebeple bazen eğlendirir, bazen güldürür, bazen yol, bazen anne-baba, bazen arkadaş ve bazen de öğretmendir (ÖA49)" (Akgün, 2016)
- Kutsal bir meslek olarak öğretmen "Öğretmen hasta ve yaşlı olan bir anneye veya babaya bakan fedakâr, sevdiğine bağlı bir evlat gibidir (Ö.A. 6)." (Giren, 2015)
- Sevecen ve neşeli olarak öğretmen "Okul öncesi öğretmeni çocukları geliştirmek ve eğlendirmek için birçok şekle girebilir. En çok ta tiyatrodaki oynanan komedi oyunlarındaki oyuncular gibidir(Ö/34)." (Soydemir, 2011)
- Değersiz bir varlık olarak öğretmen "Öğretmen toplumsal, ekonomik ve eğitimsel (KPSS, atanma) baskıların kaynağında olan kişi olduğu için sürekli değersiz ve kıymetsizdir. Bu sebeple öğretmen çöp kutularına benzer." (Tunçeli ve Şahan, 2014)
- Özgür bir varlık olarak öğretmen "Öğretmen her rengi içinde taşımalı, anlamlandırmalı, çocukların yarınlara göre renklerini ortaya çıkartmalı ve değişmelidir (ÖA50)." (Akgün, 2016)

Tablo 4. "Çocuk" kavramına ilişkin türetilen metaforların eğitim felsefelerine göre dağılımı

Felsefe	%	N
Daimicilik + Esasicilik	36.34	214
İlerlemecilik + Yeniden kurmacılık	19.36	114
Esasicilik	17.65	104
Daimicilik	15.45	91
Yeniden kurmacılık	5.77	34
İlerlemecilik	5.43	32
Toplam	100	589

Tablo 4'te yer alan veriler "çocuklara" ilişkin metaforların eğitim felsefelerine göre analizi sonucunda oluşturulmuştur. Grafik 4 incelendiğinde metaforların %36.34'ünü Daimicilik+Esasicilik eğitim felsefeleri (n=214), % 19.36'sını İlerlemecilik+Yeniden kurmacılık eğitim felsefeleri (n=114), % 17.65' ini Esasici eğitim felsefesi (n=104), % 15.45'ini Daimici eğitim felsefesi (n=91), % 5.77'sini Yeniden kurmacı eğitim felsefesi (n=34) ve % 5.43'ünü İlerlemeci eğitim felsefesi(n=32), oluşturmaktadır. Oluşturulan eğitim felsefelerinin yüzdelik kısımları yakın olduğu sayıya yuvarlanarak belirtilmiştir.

- Daimicilik+Esasicilik eğitim felsefeleri ""(...) çocuğu hangi tarafa itersek o yöne itilecek, hangi tarafa çekersek de çektiğimiz tarafa yönelecektir (...)" (Kıldan vd., 2012)
- İlerlemecilik+ Yeniden kurmacılık eğitim felsefeleri "Çocuklar teknolojiye benzer, çocukların büyümesi, değişmesi, keşfedilmesi o kadar hızlıdır ki yetişemezsin (Ö3)." (Kuyucu vd., 2013)
- Esasici eğitim felsefesi "Çocuklar içi boş bir kaset çalara benzer, çünkü çocuklar yapıları, gösterileni görür ve içine kaydederler. Yeri ve zamanı geldiğinde ise bu kayıttaki davranışları sergilerler (Ö36)." (Kuyucu vd., 2013)
- Daimici eğitim felsefesi "Çocuklar geleceğin toplumuna, milletine ve devletine yapılan bir yatırım gibidir. Toplum bu yatırımla kendine güvence sağlar. Bu sebeple çocuklara verilen eğitim geleceğin dünyasına verilen eğitimidir. Bu eğitimlerle gelecek, daha yaşanılır bir yer olacaktır (8. ÖA, K)." (Koçer vd., 2015)
- Yenidenkurmacı eğitim felsefesi "Çocuklar devrimcilere benzer. Kendini geliştirmeyi, kendine has olmayı, yaratıcı bir şekilde düşünmeyi gerçekleştirir. Daha önce var olan bir şeyi doğrudan kabul etmez, şüphe duyar ve gerçeği arar. Çocuk kuşlara benzer. Kuşlar gibi gökyüzünde özgür bir şekilde süzülme hak ederler (51. ÖA, E)." (Koçer vd., 2015)
- İlerlemeci eğitim felsefesi "Çocuklar gökyüzünden düşen kar tanelerine benzerler, bu kar tanelerinin birbiri gibi olduğunu düşünsek de tümü birbirinden farklı ve eşsizdirler. (ÖA48)." (Akgün, 2016)

Tablo 5. "Okul Öncesi Öğretmeni" kavramına ilişkin üretilen metaforların eğitim felsefelerine göre dağılımı

Felsefe	%	N
Daimicilik+Esasicilik	34.76	187
Esasicilik	23.24	125
Daimicilik	21.93	118
İlerlemecilik+Yeniden kurmacılık	11.15	60
İlerlemecilik	8.18	44
Yeniden kurmacılık	0.74	4
Toplam	100	538

Tablo 5'te yer alan veriler "Okul Öncesi Öğretmenine" ilişkin metaforların eğitim felsefelerine göre analizi sonucunda oluşturulmuştur. Grafik 5 incelendiğinde metaforların %34,76'sını Daimicilik+Esasicilik eğitim felsefeleri (n=187), %23.23'ünü Esasici eğitim felsefesi (n=125), %21,93'ünü Daimici eğitim felsefesi (n=118), %11.15'ini İlerlemecilik+ Yeniden kurmacılık eğitim felsefeleri (n=60), %8.18'ini İlerlemeci eğitim felsefesi(n=44) ve % 0.74'ünü Yeniden kurmacı eğitim felsefesi (n=4) oluşturmaktadır. Oluşturulan eğitim felsefelerinin yüzdeler kısmı yakın olduğu sayıya yuvarlanarak belirtilmiştir.

- Daimicilik Esasicilik eğitim felsefeleri "*öğretmen heykeltıraşa benzer, onun gibi bir nesneyi şekillendirir (ÖA35)*" (Akgün, 2016)
- İlerlemecilik+ Yeniden kurmacılık eğitim felsefeleri "*Öğretmen her rengi içinde taşımalı, anlamlandırmalı, çocukların yarınlarına göre renklerini ortaya çıkartmalı ve değişmelidir*" (Akgün, 2016)
- Esasici eğitim felsefesi "*Çocukların fidan olduğu yerde öğretmenler bahçevandır. Eğer bahçevan fidanlara gerekli itina göstermezse fidanlar büyüyüp, serpilemezler (ÖA7).*" (Akgün, 2016)
- Daimici eğitim felsefesi "*Öğretmen çocuğun model alacağı en önemli kişidir. Çünkü çocuk bildiği ve öğreneceği her şeyi ilk olarak ondan öğrenir (Ö.A.10).*" (Giren, 2015)
- Yeniden kurmacı eğitim felsefesi "*Okul öncesi öğretmeni robotlara benzer, kendilerini geliştirir, geleceği şekillendirir ve toplumdaki gelişime ve değişime öncülük eder(Ö/70).*" (Soydemir, 2011)
- İlerlemeci eğitim felsefesi "*Öğretmen bir bahçevana benzer. Burada çocuk, bitkinin kendisidir. Fakat bahçevan çiçeği öğrenir, tanır, gelişimi için ne eksikse bunu saptar ve bu alanda çalışır. Çiçeklerin hepsinin bakımı ve ihtiyacı bir olmadığı gibi çocuklarında bakımı ve ihtiyacı aynı değildir. Bahçevan bu bireyselliğin farkında olarak işini yürütür(Ö/12).*" (Soydemir, 2011)

Tablo 6. Çocuklara" ve "Okul Öncesi Öğretmenine" İlişkin Toplanan Tüm Metaforların Eğitim Felsefelerine Göre Dağılımı

Felsefe	%	N
Daimicilik+Esasicilik	35.58	401
Esasicilik	20.32	229
Daimicilik	18.54	209
İlerlemecilik+Yeniden kurmacılık	15.45	174
İlerlemecilik	6.74	76
Yeniden kurmacılık	3.37	38
Toplam	100	1127

Tablo 6'da yer alan veriler "Çocuklara" ve "Okul Öncesi Öğretmenine" ilişkin toplanan tüm metaforların eğitim felsefelerine göre analizi sonucunda oluşturulmuştur. Grafik 6 incelendiğinde metaforların %35,58'ini Daimicilik+Esasicilik eğitim felsefeleri (n=401), %20.32'sini Esasici eğitim felsefesi (n=229), %18.54'ünü Daimici eğitim felsefesi (n=209), %15.45'ini İlerlemecilik+ Yeniden kurmacılık eğitim felsefeleri (n=174), %6,74'ünü İlerlemeci eğitim felsefesi(n=76) ve %3.37'sini Yeniden kurmacı eğitim felsefesi (n=38) oluşturmaktadır. Oluşturulan eğitim felsefelerinin yüzdeler kısmı yakın olduğu sayıya yuvarlanarak belirtilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenleri ve çocuklarına yönelik oluşturulmuş metaforlar sonucunda, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin eğitim felsefeleri açısından algılarını incelemektir. Yapılan araştırmada eğitimcilerin felsefi görüşleri, metaforlarla yani dolaylı yoldan belirlenmiştir. Araştırmada felsefi tutum belirleme çalışmalarının doğrudan yapıldığında, eğitimcilerin felsefi bilgi düzeylerine odaklandığı öngörüsünden hareket edilmiştir. Bu kaniya Görmez (2015) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin benimsedikleri felsefi tutumunun ilerlemecilik olduğu ağır basarken, eğitim ortamlarında ve öğrenme durumlarında daimici ve esasici tutumun daha ağır bastığı belirtildiğinden yola çıkılarak varılmıştır. Burada eylemin ve pratiğin örtüşmediği ve programın yapılandırmacı yaklaşım hedefine (MEB, 2013) ulaşmadığını görmekteyiz. Bu çalışmada dolaylı bir araç(metafor) ile eğitimcilerin, programın felsefesini içselleştirip, içselleştiremediklerini öğrenmek hedeflenmiştir. Bu çalışmadaki metaforların, çocuk ve öğretmen olarak seçilmesinin nedeni, bu öğelerin eğitimin en önemli iki girdisi olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmada, bu çalışmanın doğasına uygun 7 makale ve 1 tez, toplamda 8 kaynak incelenmiştir. Çocuklara yönelik oluşturulmuş metaforlardan en çok sayıya "Yansıtıcı ve pasif alıcı olarak çocuk" teması ile ulaşıırken, en az sayıya ise "Özgür bir varlık olarak çocuk" teması ile ulaşılmıştır. Kuyucu vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada da, çocuğun pasif bir alıcı olduğu metaforunun sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Buradan hareketle programın ruhuna uygun olamayan davranışçı yaklaşımın ağır bastığı görülmektedir. Bu görüş daha önceden var olan, ezberci sisteme dayanan ve çocuğu pasif bir alıcı olarak nitelendiren bir bakış açısını oluşturmaktadır (Ornstein ve Hunkins, 2012). Eğitim programlarının eğitimciler ve bireyler üzerinde değiştirmeye çalıştığı bu gelenekçi bakış açısının hala devam ettiği görülmektedir. Couch ve Towne (2018)'e göre eğitim adına karar alınırken kendi fikirlerimizden çok eğitilecek kişilerin fikirleri dikkate alınmalıdır. Yani kişiye öğretilecek durumların neler olduğuna eğitimciler bir araya gelip oybirliğiyle karar vermemelidir. Bu süreçlerde öğrenciler aktif olmalıdır. Öğrencilerin aktif olmadığı, bireyselliklerinin ön plana alınmadığı programlarda, öğrencilerin okula karşı duygusal bağları da güçsüzleşmektedir(Neill, 2000; Tagay, 2016; Tuğluk ve Ayhan, 2019).

Öğretmenlere yönelik oluşturulan metaforlardan "Şekil verici olarak öğretmen" teması en fazla yüzdellik kısmı oluştururken, "Özgürlükçü öğretmen" teması en az yüzdelliği oluşturmaktadır. Bu durum çocuklar ile ilgili oluşturulmuş metaforların tutumları ile paralellik göstermektedir. Eğitimde değişimlerin öncüsü olacağı düşünülen öğretmenler, eğitimin bu görüşünden oldukça uzaktadır (Üstüner, 2008; Çetin, İlhan ve Arslan, 2012; Görmez, 2015). Belirtildiği üzere pragmatik bakış açısıyla oluşturulan programımız (Hotaman, 2017), öğretmenin bazı vasıflarını belirtmektedir: çocuklara rehber olmalı (Neill, 2000), çocukların bireysel özelliklerini tanımalı ve çocukları gözlemlemeli (Ayhan ve Tuğluk, 2020), liderlik yapabilmeli (Cüceloğlu ve Erdoğan, 2016), rol model olmalı, demokratik ve sevecen olmalı, ip uçları verebilmeli, öğrencileri güdüleyebilmelidir (HakiElimu, 2009; akt. Taşgın, 2019, s.207). Öğretmenler bu durumun farkında olsalar da (Çetin vd., 2012) bu durumları eğitim ve öğretimin içerisine yerleştirtirmekte güçlük çekmektedirler.

Tüm metaforların analizi sonucunda en fazla yüzdellik dilimi "Daimicilik ve Esasicilik" felsefesi oluştururken en az yüzdellik dilimini "Yeniden kurmacılık" felsefesi oluşturmaktadır. Bulgular neticesinde eğitimcilerin çocuklara ve öğretmenlere yönelik görüşlerinde hala gelenekçi bir düşünce yapısı içerisinde olduklarını söyleyebiliriz. Bu durumun programın felsefesine uygun düşmediği görülmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarıyla yapılan felsefi tutum belirleme çalışmaları incelendiğinde: Duman ve Özgür (2008) tarafından yapılan, benimsenen felsefenin internet kullanımına etkisi, çalışmasında en yüksek yüzdellik oran 'ilerlemecilik' gösterilirken en düşük oran 'Esasicilik' olarak bulunmuştur. Kumral (2015) tarafından yapılan, öğretmen adaylarının felsefeleri, çalışmasında geleneksel eğitim felsefesi görüşü modern eğitim felsefeleri görüşünden yüksek çıkmıştır. Aslan (2014) tarafından yapılan, eğitim felsefesi dersinin öğretmen adaylarına etkisi, çalışmasında okul öncesi örgün eğitiminde görülen eğitim felsefesi dersi alındıktan sonra öğretmen adaylarının, geleneksel bakış açısından modern bakış açısına doğru yöneldiği görülmektedir. Yapılan çalışmalara genel bir bakış açısıyla bakacak olursak, uygulama yöntemlerine dönük çalışmalarda geleneksel felsefi akımlar ağır basarken, teorik bilgi bazında yapılan çalışmalarda modern felsefi akımlar ağır basmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere öğretmenler eğitim felsefelerinin içeriğini bilmekle beraber uygulamaya dönük çalışmalarda bu felsefeleri nasıl kullanacaklarının farkında olmayabilirler. Freire (2018)' e göre eğitim, düşüncenin ve eylemin uyuşması halinde işlevini gerçekleştirir. Bu doğrultuda öğretmenlerin teorik bilgileri ile eylemsel çalışmalarının felsefi uyumluluğu araştırılabilir.

Bir ülkenin eğitim felsefesiyle toplumun damarlarına kadar işlemiş olan felsefe paralel olmalıdır. Yani yapılacak ya da düzenlenecek bir eğitim programı varsa ve bu programın felsefesi belirlenecekse, toplumda kabul gören felsefe bazında belirlenmelidir. Bu adeta; otomobil, yakıt ilişkisine benzer. Toplum bir otomobile, felsefe bir yakıttır. Otomobile doğru yakıtı bulamazsak bir adım bile ileriye gitmeden ona zarar verebiliriz. Bu süreçte iş eğitim işiyle uğraşan herkese düşmektedir. Bu eğitimciler toplumlarını yakından tanıyıp felsefelerini saptayabilmelidirler. Bilinen bu

gerçeğin yanı sıra ülkemizde ulusça hangi felsefeye inandığımız ve neden inandığımız hala tartışmalı ve cevaplanmamış bir sorudur. Bu soruların cevaplarının muğlak olması eğitimin içerisinde bulunan öğretmen, öğrenci, yönetici, veli vb. herkesi olumsuz yönde etkilemektedir (Ediger, 2000; akt. Doğanay ve Sarı, 2003, s.325)

Ertürk (1988) yaptığı çalışmalar neticesinde, Türk eğitim sisteminde temelde idealizm ve esasiciliğin baskın görüldüğü, pragmatizmin yaygınlaşmadığını ve varoluşculuğa yabancı kalındığı sonucuna varmıştır. Aradan 30 yıldan fazla geçmesine rağmen bu çalışma ve diğer araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda (Üstüner, 2008; Çetin vd., 2012; Görmez, 2015) gözleneceği gibi eğitim felsefemiz hala yerinde saymaktadır. Sorunun nedenini eğitim sisteminin bileşenlerinde, öğelerinde ve toplumun yapısında aramak gereklidir. Unutulmamalıdır ki eğitim sadece yapılan programlar neticesinde şekillenmemektedir. Toplumun yapılan programı özümsemeden, içselleştirmeden bir programın uygulaması, programın felsefesine aykırı bir durum oluşturmasının yanında eğitimi aksatmakta ve toplumda geri dönüşü güç izler bırakmaktadır. Bu özümseme için uzun bir süreç ve kapsamlı bir çalışma gereklidir. Özdemir (2011)'e göre toplumun değerlerinin hesaba katılmadığı, toplumun benimsediği felsefeden uzak bir programının, eğitimin bir aracı haline getirilmesi eğitimi oldukça olumsuz yönde etkilemektedir.

YÖK 2008' de, eğitim ve öğretim gerçekleştirilirken yaşantılardan yola çıkılarak yapılandırmacı bir yaklaşıma ulaşılabileceğini beyan etmiştir. Öğretmenler derste uygulayacağı yöntemlerde, yöntemin öğretim yönünden çok eğitimsel yönüne odaklanmalıdırlar. Programın felsefesine uygun deneyimler oluşturmalıdırlar. Aksi halde felsefesinden kopuk bir program kesinlikle amacına hizmet etmeyecektir (Doğanay, 2011). Çalışma burada sonlandırılırken, araştırmacı tarafından aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Programlar oluşturulurken felsefeleri açık bir dille belirtilebilir.
- Eğitim alanında yapılacak her çalışma programın felsefi ruhuna uygun yapılmalı ve birbiriyle çelişen durumlar düzenlemelerle yapılandırılabilir nitelikte olabilmelidir.
- Öğretmen adayları yetiştirilirken, öğretim elemanları felsefenin özüne uygun, ders içerikleri oluşturularak, geleceğin öğretmenlerini yetiştirebilmelidirler.
- Öğretmenlerin çocuklarla yaptığı uygulamalar sistemli bir şekilde izlenerek program açısından uygunluğu denetlenebilmelidir.
- Daha sonra yapılacak çalışmalarda başka bir öğretmenlik alanına yönelik felsefi tutumlar mefakorlar yoluyla incelenebilir.

Etik Beyan

"Okul Öncesi Öğretmeni" ve "Çocuk" Kavramlarıyla Oluşturulmuş Metaforların Eğitim Felsefelerine Göre Değerlendirilmesi' başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Kaynaklar

- Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının "çocuk" ve "okul öncesi öğretmeni" kavramına ilişkin meteforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672. <https://doi.org/10.17240/aibudefd.2017.17.28551-304636>
- Aslan, Ö. M. (2014). eğitim felsefesi dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının felsefi tercihlerine ve eleştirel pedagojiye yönelik görüşlerine olan etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 001-014. <https://doi.org/10.17755/esosder.73598>
- Ayhan, M., Tuğluk, M.N., (2020). *Investigation Of The Fear Of The Five Year-Old Children Continuing The Pre-School Education According To The Pictures And Verbal Expressions*, *Turkish Studies - Social*, 15(3), ...-..... <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41761>
- Bowen, G.A., 2009, 'Document analysis as a qualitative research method', *qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRI0902027>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Couch, J.D., & Towne, J. (2018). *Dönüştüren eğitim*. (G. Arıkan, Çev.) Sola Yayınları.
- Creswell, J.W. (2017). *Araştırma Deseni- nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3. baskı). (S. B. Demir, Çev.) Eğiten Kitap.
- Cüceloğlu, D., & Erdoğan, İ. (2016). *Öğretmen olmak*. Final Kültür Sanat Yayınları.
- Çetin, B., İlhan, M., & Arslan, S. (2012). Öğretmen adaylarının besimsedikleri eğitim felsefelerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(5), 149-170. <https://doi.org/10.21547/jss.281737>
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde pogram geliştirme. kuramdan uygulamaya* (24. baskı). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053180265>
- Dewey, J. (2014). *Günümüzde eğitim* (2.baskı). (j. Ratner, Dü., B. Ata, & T. Öztürk, Çev.) Pegem Akademi.
- Doğanay, A. (2011). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminin öğretmen adaylarının felsefi bakış açlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim dergisi*, 36(161), 232-348. <https://doi.org/10.17755/esosder.73598>
- Doğanay, A., & Sarı, M. (2003). "İlköğretim öğretmenlerinin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algıların değerlendirilmesi, öğretmenlerin eğitim felsefeleri.

- Türk Eğitim Bilimleri*, 1(3), 322-338. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.1-5000128614>
- Duman, B., & Özgür, U. (2008). Öğretmen adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin öğretim teknolojilerini ve interneti kullanma düzeylerine etkisi ile ilgili görüşleri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*(20), 95-114. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.581180>
- Ergün, M. (2011). *Eğitim felsefesi* (3. b.). Pegem Akademi.
- Ertürk, S. (1988). Türkiye'de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*(3), 11-16. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7834/103113>
- Freire, P. (2018). *Ezilenlerin pedagojisi*. (E. Özbek, & D. Hattatoğlu, Çev.) Ayrıntı Yayınları. <https://doi.org/10.29288/ilted.531567>
- Giren, S. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi eğitim öğretmeni kavramına ilişkin meteforları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 123-132. <https://doi.org/10.18069/fusbed.03653>
- Görmez, S. (2015). Öğretmen adalarının ve öğretmenlerin eğitim felsefelerinin belirlenmesi ve eğitim ortamı içerisinde incelenmesi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Hotaman, D. (2017). Eğitim programlarının geliştirilmesinde felsefenin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 430-437. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.302409>
- Kıldan , O., Ahi, B., & Uluman, M. (2012). Öğretmen adaylarının mecazlar yoluyla çocuk kavramına bakış açıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 13(1), 149-165. <http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423907587.pdf>
- Koçer, H., Ünal, F., & Meral, S.E. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının "çocuk" kavramına ve "öğretmen" kavramına ilişkin meteforlarının öğretmenlik uygulama planlarına yansımaları. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 171-187. <https://doi.org/10.18069/fusbed.03653>
- Komisyon. (2019). *Eğitim Bilimleri* (2. Baskı b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Kumral, O. (2015). öğretmen adaylarının eğitim felsefeleri: pamukkale üniversitesi eğitim fakültesi örneği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-2(24), 59-68. <https://doi.org/10.14686/buefad.346494>
- Kuyucu, Y., Şahin, M., & Kapıcıoğlu, M.O. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin "çocuk" kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 43-54. <https://doi.org/10.23863/kalem.2017.6>
- MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB. <https://doi.org/10.14527/9786053183563b2.035>
- Neill, A. S. (2000). *Özgürlük okulu*. Payel Yayınevi.
- Noddings, N. (2017). *Eğitim Felsefesi* (3. baskı b.). (R. Çelik, Çev.) Nobel.
- Ornstein, A.C., & Hunkins, F.P. (2012). *Curriculum: foundations, principles, and issues*. Pearson College Div Publisher.

- Özdemir, S.M. (2011). Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: kavramsal bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 85-110. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000320
- Pesen, A. (2015). Ebeveynlerin çocuk kavramına yükledikleri meteforlar. *Turkish Studies*, 10(15), 731-748. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.8826>
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri*, 7(2), 281-326.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitimi programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 63-73. <https://doi.org/10.14527/9786050370096.07>
- Seggie, F. N., & Bayyurt, Y. (2017). *Nitel araştırma* (2. b.). Anı Yayıncılık.
- Soydemir, Ş. S. (2011). *Okul öncesi öğretmen ve ebeveynlerinin birbirlerini ve okul öncesi çocuklarını nasıl algıladıklarının meteforlar yoluyla incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sönmez, V. (2011). *Eğitim felsefesi* (10. b.). Anı Yayıncılık.
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş* (3. b.). Pegem Akademi.
- Tagay, Ö. (2016). Okul öncesi eğitimde çocuğu tanımanın önemi. A. Önder (Dü) içinde, *Okul öncesi dönemde çocukları değerlendirme ve tanıma teknikleri* (s. 1-8). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786053648819.11>
- Taşgın, A. (2019). Öğretme ve mesleki beceriler. A. D. Öğretim Özçelik, ve M. N. Tuğluk (Dü) içinde, *Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri* (s. 203-222). Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9786052414699.11>
- Temel, Z.F., Kanat , K., Çoban, M.N., & Görgün, E. (2016). İlkokul öğretmenleri 1. sınıf öğrencileri ve ailelerinin okul öncesi eğitimi ve öğretmenini algılamalarının metefor yolu ile incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2609-2624.
- Tuğluk, M.N., & Ayhan, M. (2019). İlkokula hazırlaş ve hazırlaşu etkileyen faktörler. D. Yalman, & M. Ü. Öztapak (Dü) içinde, *Okula uyum ve erken okuryazarlık eğitimi* (s. 116). Efe Akademi.
- Tunçeli, H.İ., & Şahan, B. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının "öğretmen kavramına" ilişkin algılarına yönelik metefor çalışması. *VI. Uluslararası eğitim araştırmaları* (s. 1-8). Ankara: ResaarchGate. <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.4761.9686>
- Üstüner, M. (2008). Türk ilköğretim müfettişleri ve öğretmenlerinin eğitim felsefelerinin karşılaştırılması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 33, 177-192.
- Yılmaz, K., Altinkurt, Y., & Çokluk, Ö. (2011). Eğitim inançları ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 335-350.